

N:o 196.

Af herr **J. Olsson** från Stockholm m. fl., i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof.

I en inom Andra Kammaren vid förliden riksdag väckt motion, n:o 123, hemställde herrar P. Truedsson och P. Norberg, med hvilka fyra andra af Kammarens ledamöter instämde, »att Riksdagen måtte besluta att nedsätta det till ministerstaten begärda anslag med 40,000 kronor».

Till stöd för motionen anförde motionärerna, efter en längre historik öfver de mångåriga men fruktlösa försöken inom riksdagen att åstadkomma någon minskning i de erkänt alltför högt tilltagna anslagen till ministerstaten, bland annat:

»att Riksdagen 1871, 1872 och 1873 anhållit, att Kongl. Maj:t måtte vidtaga sådana åtgärder, att anslaget till ministerstaten måtte efter hand kunna minskas med sammanlagdt 40,800 kronor, hvilket belopp tills vidare uppfördes såsom »tillfälligt anslag till öfvergående utgifter»;

att Riksdagen år 1879 gjorde framställning till Kongl. Maj:t om vissa till »minskning i utgifterna» ledande förfoganden;

att Riksdagen år 1891 uttalade sin öfvertygelse, att besparingar å tredje hufvudtiteln vore möjliga, och sin förhoppning att Kongl. Maj:t måtte egna frågan den uppmärksamhet, hennes vigt påkallar;

att Andra Kammaren 1889 och 1890 för sin del beslutit skrivelser i detta syfte till Kongl. Maj:t, hvilka af Första Kammaren afslagits;

att Andra Kammaren 1891 och 1892 beslutit 40,000 kronor nedsättning i anslaget till ministerstaten, men tappat i gemensam votering; att de sålunda sedan några och tjugu år af Riksdagen eller af dess Andra Kammare uttalade önskingar *ej vunnit något afseende hos Kongl. Maj:t*, som till och med föreslagit förhöjningar såväl å ministerstatsanslaget som å andra anslag under tredje hufvudtiteln».

Sådant, tillade motionärerna, är resultatet af Riksdagens och Andra Kammarens bemödanden under loppet af nära ett fjerdedels århundrade att åstadkomma någon minskning af utgifterna under tredje hufvudtiteln!

Statsutskottet vid förliden riksdag erkände visserligen, att »Riksdagen måste anses vidhålla sin i 1891 års skrivelse uttalade mening», att besparingar å tredje hufvudtiteln vore möjliga, men hemställde likväl om afslag å motionen, enär Riksdagens båda kamrar under år 1893 afslagit gjord framställning om minskning i tredje hufvudtitelns ordinarie anslag, och enär under år 1894 icke något förslag i dylik rigtning framkommit; hvarjemte utskottet, till stöd för sitt afslagsyrkande, anförde, att utskottet ansåg de skäl, som år 1893 föranledt Riksdagen att icke »under för handen varande förhållanden» vidtaga någon förändring i de ordinarie anslagen under tredje hufvudtiteln, för närvarande egde samma och i visst afseende ökad giltighet.

I enlighet med statsutskottets hemställan afslog Riksdagen motionen, dock hvad Andra Kammaren angår, såsom framgår af debatten, ingalunda därför, att kammaren dermed ville anses hafva frångått sin förut gång efter annan uttalade uppfattning att en nedsättning af anslagen vore både möjlig och önskvärd; utan allenast på grund af nyssnämnda s. k. »för handen varande förhållanden», med hvilken dunkla fras man, såsom diskussionen gifver vid handen, syftade på unionskonflikten. Detta betonades uttryckligen af en ledamot af statsutskottet, som försvarade dess hemställan, nemligen herr *Olof Jonsson* i Hof, som till svar på den kritik man rigtade mot att han ändrat ståndpunkt sedan 1892, förklarade sig vara förvissad om, »att när förhållandena komma i ett lugnare läge än för närvarande, det icke skall möta hinder för att vidtaga nedsättningar på denna hufvudtitel.»

Lyckligtvis har numera denna af herr *Olof Jonsson* tänkta förutsättning för ett bifall till Andra Kammarens gamla önskemål om en nedsättning i utgifterna under tredje hufvudtiteln inträffat, i det den unionella frågan, efter unionskomiténs tillsättning, kommit i ett lugnare läge och förlorat sin förra oroande karakter. Riksdagen kan sålunda nu ostörd af densamma, med anslutning till sin vid flere tillfällen och

senast år 1891 uttalade uppfattning, återupptaga arbetet på en minskning af de öfver höfvan stora diplomatiska utgifterna. Detta så mycket hellre som både Riksdagen påyrkat och Kongl. Maj:t utlofvat att besparingar i dessa utgifter skulle vidtagas, ehuru sådant hittills veterligen icke skett.

Dervid ligger naturligtvis närmast till hands att påyrka den nedsättning i anslaget till ministerstaten med 40,000 kronor, som Andra Kammaren tvenne gånger beslutat och som år 1891 var nära att vinna majoritet äfven i Riksdagen, en nedsättning, som torde kunna vinnas på sätt Andra Kammaren flere gånger antydt, genom indragning af legationerna i Wien och Konstantinopel; eller ock i enlighet med ett vid förliden riksdag af friherre Klinckowström framställt förslag, genom att sammanslå ministerplatserna i Berlin och Wien samt i Madrid och Lissabon.

Men äfven på andra poster under tredje hufvudtiteln skulle utan tvifvel indragningar utan olägenhet kunna vidtagas; så t. ex. i fråga om de uti innevarande års statsverksproposition af Kongl. Maj:t äskade anslagen till »militärattachéer», 12,000 kronor, samt till s. k. »hemliga utgifter» 9,900 kronor. Ingendera af dessa poster synes vara af den utomordentliga vigt för upprätthållandet af vår diplomatiska förbindelse med utlandet, att denna förbindelse skulle äfventyras, derest anslagen till sagda poster indroges. Redan vid sistlidne riksdag föreslog friherre Klinckowström en indragning af dåvarande militärattachébefattningarna. Och ehuru det är svårt att inse hvad som skulle kunna göra ett bibehållande af dessa befattningar nödvändigt, anse vi oss dock för närvarande icke böra göra något direkt yrkande om detta anslags strykande.

Hvad deremot angår anslaget till »hemliga utgifter», så är man visserligen hänvisad till gissningarnas område beträffande behöfligheten och användningen af dessa utgifter. Men om också ett anslag till »hemliga utgifter» kunnat anses behöfligt under sådana politiska förhållanden, då Sverige sökte intaga en ställning såsom aktiv deltagare i den europeiska stormagtspolitiken, så torde deremot numera, då vårt land är hänvisadt till att hålla sig på afstånd från all inblandning i främmande magters angelägenheter, behovet af några »hemliga utgifter» icke föreligga.

Då Riksdagen senast förlidet år förklarar sig vidhålla sin uppfattning från 1891, att besparingar å tredje hufvudtiteln äro möjliga;

då åtminstone Andra Kammarens valmän med skäl hafva rätt att vänta af sina representanter i riksdagen att de skola söka förverkliga

det sparsamhetsprogram, hvarpå flertalet af Andra Kammarens ledamöter är valdt; samt

da slutligen ett uteblifvet yrkande på nedsättning i anslagen till denna hufvudtitel skulle, såsom nyligen skett, kunna anföras som ett prejudikat på att intresset för denna nedsättning minskats;

våga vi vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte besluta,

1:o) *att* nedsätta det af Kongl. Maj:t till ministerstaten begärda anslag, 337,941 kronor, med 40,000 kronor; samt

2:o) *att* minska det för »skrifmaterialier, expenser och extra utgifter» begärda belopp 45,893 kronor, med 9,900 kronor, motsvarande hvad som af Kongl. Maj:t begärts för »hemliga utgifter».

Om remiss till statsutskottet anhålles.

Stockholm den 27 januari 1896.

John Olsson.

J. Mankell.

A. Hedin.

O. Walter.

J. Nordin.

P. Norberg.